Rytis Šiaulinskas,
Dovilė Baltramiejūnaitė

Vilniaus gatvė 13 ir Kriveikiškių gatvė 8

2015 m. privačių asmenų užsakymu Kernavėje, sklypuose Vilniaus g. 13 ir Kriveikiškių g. 8, atlikti detalieji tyrimai būsimų vandentiekio ir nuotekų vamzdynų vietose (1 pav.). Šie sklypai patenka į Kernavės senojo miesto vietos II (UK 24568) teritoriją.

Vilniaus g. 13. Artimoje sklypo aplinkoje archeologiniai tyrimai vykdyti 2011 (A. Kuzmickas) ir 2013 m. (E. Pranckėnaitė) (*ATL 2011 metais*, V., 2012, p. 389–392; *ATL 2013 metais*, V., 2014, p. 303–309). Ties sklypo Š riba šių tyrimų metu aptikta 5,2 m gylio molio kasimo duobė bei kiti smulkesni įgilinti objektai su XVI–XVIII a. radiniais, o šioje vietoje ir toliau 50 m atstumu nuo aptariamo sklypo fiksuotas kultūrinis sluoksnis su XVI–XVIII a. radiniais.

2015 m. sklype ištirta 16x1 m dydžio perkasa su išpjova (16,7 m^2 plotas). Joje aptiktas 40–80 cm storio kultūrinis sluoksnis, kuriame daugiausia surinkta XIX–XX a. dirbinių (apžiestos, žiestos oksidacinės glazūruotos, redukcinės keramikos, metalo, stiklo ir kt.), o mažesnė dalis skiriama XVI–XVIII a. Be šiam laikotarpiui būdingų apžiestos ir žiestos, dengtos žalia, ruda glazūromis keramikos indų fragmentų, sluoksnyje aptikta keletas ypačiųjų radinių: Jono Kazimiero Vazos šilingas, koklių fragmentų, bato apkaustas. P perkasos dalyje rastas ankstyvesnio (XV(?)– XVII a.) kultūrinio sluoksnio likutis su negausiais keraminių indų fragmentais. Po kultūriniu sluoksniu fiksuoti 3 įgilinti objektai,

1 pav. Kernavės senojo miesto vietoje vykdytų tyrimų situacinis planas: 1 – 1987–2015 m. tyrimų vietos; 2 – 2015 m. tyrimai Vilniaus g. 13 ir Kriveikiškio g. 8. D. Baltramiejūnaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigations in Kernavė Old Town: 1 – locations investigated during 1987–2015; 2 – 2015 excavations at Vilniaus St. 13 and Kriveikiškio St. 8

0 5 cm

2 pav. Tyrimų metu Vilniaus g. 13 aptikti XVI–XVIII a. keramikos radiniai. D. Baltramiejūnaitės nuotr.

Fig. 2. 16th–18th-century ceramic finds discovered during the excavation at Vilniaus St. 13

0 5 cm

3 pav. Tyrimų metu Kriveikiškio g. 8 aptikti XVI–XVII a. indų fragmentai. D. Baltramiejūnaitės nuotr.

Fig. 3. 16th–17th-century vessel fragments discovered during the excavation at Kriveikiškio St. 8

kurių du skiriami XIX–XX a., o viena ūkinė duobė datuojama XVII–XVIII a. Joje rasta apžiestos (dalis jos puošta įspaudėliais, įkartomis) ir žiestos oksidacinės, dengtos žalia, ruda ir bespalve glazūromis, keramikos (2 pav.), bato apkaustas. Iš vienos XIX–XX a. ūkinės duobės su gausiais radiniais paminėtinas pypkės galvutės fragmentas.

Kriveikiškių g. 8. Sklypo aplinkoje archeologiniai tyrimai vykdyti 2011 (A. Kuzmickas) ir 2013–2015 m. (E. Pranckėnaitė, D. Baltramiejūnaitė, L. Girlevičius) (*ATL 2011 metais*, V., 2012, p. 389–392; *ATL 2013 metais*, V., 2014, p. 303–309; *ATL 2014 metais*, V., 2015, p. 615). Jų metu nustatyta, jog kultūrinis sluoksnis šioje miestelio dalyje formavosi nuo XV iki XX a.

2015 m. vykdytų tyrimų metu buvo iškastas 12x1 m dydžio plotas. Perkasos viršuje fiksuotas 15–40 cm storio kultūrinis sluoksnis su gausiais XIX–XX a. ir pavieniais XVI–XVIII a. radiniais. Sluoksnis susidarė XIX–XX a. Jo apačioje dalyje perkasos fiksuoti ir ankstyvesnio, XVII (?)–XVIII a., likučiai su negausiais buitinės keramikos fragmentais (3 pav.). Perkasoje aptikti 7 įgilinti objektai, kurių vienas pagal jame rastą apžiestos ir žiestos keramikos kolekciją datuojamas XVI–XVII a., antras – XIX–XX a., o likę pagal užpildo struktūrą ir stratigrafiją turėtų priklausyti ne vėlyvesniam nei XVIII a. laikotarpiui. Ypatieji perkasos radiniai – peilių fragmentai, grandis, bato apkaustas, nenustatytos paskirties dirbinys, siuvimo antpirštis.

Vilniaus St. 13 and Kriveikiškių St. 8

In 2015, an excavation (16.7 m^2) was conducted at site II, which was on the plot at Vilniaus St. 13 in Kernavė Old Town (Fig. 1). 15th–20th-century layers and three objects characteristic of these periods were discovered. The majority of the finds consisted of sherds of partly thrown and thrown pottery but also included several stove tile fragments, shoe fittings, and coins (Fig. 2).

In the 12 m^2 trench excavated on the plot at Kriveikiškio St. 8, 19th–20th and 17th–18th-century layers and objects were recorded. The majority of the finds consisted of sherds from ceramic vessels (Fig. 3). The small finds included knife fragments, a shoe fitting, a thimble, and an artefact with no determined purpose.

KLAIPĖDA

Rytis Šiaulinskas

Tomo ir Pylimo gatvės

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija organizuoja Klaipėdos miesto Tomo ir Pylimo gatvių rekonstrukciją. Prieš projektavimo darbus užsakyti žvalgomieji tyrimai Tomo gatvės dalyje nuo Tiltų iki Pylimo gatvės bei Pylimo gatvėje. Tomo ir Pylimo gatvės patenka į valstybės saugomą Klaipėdos senojo miesto vietos (UK 27077) teritoriją.

Artimiausioje aplinkoje buvusios Šv. Jono bažnyčios vietoje 1994–1995 m. archeologinius tyrimus vykdė R. Sprainaitis (*ATL 1994* ir *1995 metais*, V., 1996, p. 222–223). Ištirtas 205,6 m² plotas, bendras kultūrinio sluoksnio storis siekė iki 3,5 m. Tyrimų metu aptikta XVI–XVIII a. skirtinų radinių ir mūrinių pastatų liekanų, skirtinų XVIII a. Taip pat rasta daug žmonių kaulų iš suardytų kapų ir 6 kapai, datuojami XVIII–XIX a. I puse.

2015 m. žvalgomieji tyrimai vykdyti kasant 4 šurfus. Du šurfai kasti Tomo gatvėje: šurfai 1 (3,6x2 m dydžio) ir 4 (2x2 m dydžio), kiti 2 šurfai kasti Pylimo gatvėje: šurfai 2 (2,5x2 m dydžio) ir 3 (2x2 m dydžio). Bendras tirtas plotas – 20,2 m² (1 pav.).

Šurfas 1 kastas Tomo gatvės ŠR gale. 10 cm gylyje fiksuotas raudonų plytų mūro viršus. Mūras 50–60 cm pločio, jo apačia fiksuota 3,3–3,4 m gylyje, jis tęsėsi už šurfo ribų. Mūro išorėje (PV dalyje) fiksuotos su juo susijusios požeminės inžinerinės komunikacijos: nuotekų ir vandentiekio (?) trasų fragmentai. Preliminariai mūras datuojamas XX a. Šurfo PV dalyje fiksuoti mūro įrengimo metu nesuardyti kultūriniai sluoksniai: nustatyta, kad šioje Tomo gatvės atkarpoje supiltiniai sluoksniai tęsiasi iki 1,5 m gylio. Giliau fiksuoti nesuardyti XVI–XVIII a. datuojami kultūriniai sluoksniai su šio laikotarpio radiniais: tai neglazūruotų ir ruda bei žalia glazūra dengtų keraminių žiestų indų fragmentai (2:3 pav.), trikojų keraminių indų kojelės, balta ir mėlyna glazūra dengti lėkščių fragmentai, baltos molio masės bokalo, dengto balta ir mėlyna glazūra, fragmentas (2:4 pav.), koklių fragmentai (2:2 pav.), iš kurių išsiskyrė plokščiojo koklio, dengto žalia glazūra, fragmentas su reljefiniu piešiniu. Siužetas „Jauna moteris, besišildanti prie krosnies“ datuojamas XVI a. viduriu (2:1 pav.). Taip pat rasta stiklinių indų šukių, lango stiklo šukė, kaltinė vinis ir odinio dirbinio fragmentas. 2,5 m gylyje PV tirto ploto kampe atidengti 4 vienoje eilėje įkasti 13–15 cm skersmens nužievinti rąstai – polių viršus. Išlikęs aukštis – nuo 30 iki 40 cm. Polių eilė orientuota lygiagrečiai Tomo gatvei. Įžemis – šviesiai